

UNIVERSITATEA TRANSILVANIA BRAȘOV

ȘCOALA DOCTORALĂ INTERDISCIPLINARĂ

Facultatea de Muzică

Cristina Mioara Ioan

**Fanfara cu solist vocal în contexte
artistice, didactice și de progres
muzical, ca rezultat al amplificării
sonore din secolul XX**

REZUMAT

Conducător științific Prof. dr. Ioan OARCEA
BRAȘOV, 2024

REZUMAT

Cercetarea de față a fost concepută și realizată din dorința personală de a aprofunda cunoștințele referitoare la repertoriul interpretat de fanfară, la instrumentele care o compun, la istoricul și evoluția formațiilor de acest tip de pe teritoriul românesc, dată fiind evoluția mea ca solist în fața Fanfarei Municipale Baia Mare timp de peste 14 ani. A fost un demers necesar în evoluția mea artistică, intelectuală și pedagogică, atât ca profesor la Colegiul de Arte Baia Mare, cât și ca solist care evoluează în fața publicului în stagiuni anuale.

Tema de bază a cercetării este unică în țară, nu există materiale care să dezbată din punct de vedere științific sau muzical beneficiile artistice ale alăturării vocii cântate unei formații de suflători. Mai mult, subiectul muzicilor militare a fost foarte rar abordat, datorită caracterului de nișă și a specificului acestor formații care fac parte din Armata Română, prin urmare toate activitățile și documentele referitoare la acestea nu se adresează publicului larg. Originalitatea lucrării este dată așadar de dorința de a sublinia importanța activității culturale a fanfarelor militare cu ramificație directă în spațiul cultural actual, prin existența a numeroase formații civile de adulți sau copii, amatori sau semiprofioniști pe cuprinsul întregii țări.

O privire de ansamblu asupra întregii istorii a fanfarelor militare ne arată lupta asiduă pentru existență a acestor formații, un efort continuu al unor muzicieni și militari vizionari, strategii dar și excepționali muzicieni, în condiții istorice sau economice cel mai adesea vitrege. Ideologiile politice sau strategice naționale, au făcut ca structurile muzicale ale formațiilor, repertoriile sau efectivele de muzicanți să cunoască perioade de înflorire sau decădere. Perioadele de pace au făcut posibilă deschiderea fanfarelor militare și către publicul larg, în parcurile orașelor sau ale stațiilor de odihnă; perioadele de război au decimat efectivele sau au impus repertorii ale altor armate (în perioada fascistă). Inspectorii generali, alături de șefii de muzici militare, au fost muzicieni remarcabili dar și comandanți militari curajoși, căliți în focul luptelor pe front. Pregătirii lor ca dirijori (cu studii academice) se adăugau studiile de compoziție și aranjament muzical, necesare adaptării partiturilor lucrărilor abordate, la specificul instrumental al fiecărei fanfare.

Alăturarea vocii cântate a adus un plus inedit, tuturor fanfarelor care au îndrăznit abordarea unui repertoriu vocal-instrumental, printr-o culoare timbrală nouă, prin interpretări valoroase și prin rezultate educaționale vizibile atât în ceea ce privește instrumentiștii, cât și în ceea ce privește publicul.

Activitatea unor personalități dirijorale contemporane, marcante pentru activitatea fanfarelor românești, demonstrează, prin propriile lor destine, influența de netăgăduit a fanfarelor românești în viața

culturală națională. Pregătirea temeinică, viziunea artistică și dirijorală, competențele componistice, calitățile și farmecul personal, leadership-ul strategic, managementul muzical și de grup, toate acestea sunt elemente comune ale dirijorilor abordați.

Importanța lucrării de față o reprezintă realizarea unei cercetări științifice avansate asupra unei părți semnificative a activității unor formații de muzică de fanfară, reprezentative la nivel național, regional sau local, formații care au ca membri instrumentiști, profesioniști sau amatori, de diferite vârste, de la copii sau tineri, până la maturi sau seniori. Precizăm, de asemenea, faptul că acest subiect a fost foarte puțin abordat și cercetat, datorită faptului că o cercetare temeinică implică tangențe cu domeniul militar.

Tema care stă la baza acestei cercetări științifice s-a născut ca urmare a faptului că sunt, de 14 ani, solista Fanfarei Municipale din Baia Mare, alături de care am susținut concerte duminicale în stagiuni anuale (din aprilie până în octombrie), concerte excepționale, ceremoniale, ceremonii sau festivități oficiale în toți acești ani. Tema a fost aleasă din dorința de dezvoltare profesională prin aprofundarea acestui domeniu atât de vast, dar puțin abordat sau cunoscut.

Realizarea cercetării a făcut posibilă apropierea ca solist de alte formații de gen, cum ar fi *Muzica Reprezentativă a Ministerului Apărării Naționale* sau *Muzica Militară a Diviziei 4 Infanterie „Gemina” Cluj-Napoca*, alături de care am evoluat ca solistă în fața publicului larg. De asemenea, abordarea unui repertoriu adaptat și aranjat pentru formațiile de suflători, utilizând amplificarea sonoră, a adus noi provocări în interpretare și abordarea teoretică.

Pe lângă caracterul subiectiv al alegerii acestei teme, oferit prin propria carieră interpretativă muzicală, vom sublinia și coordonatele obiective ale cercetării, reprezentate de elementele de istorie ale muzicilor militare, de promovarea formațiilor de gen, de evidențierea noilor forme de exprimare artistică prin alăturarea soliștilor la formațiile de suflători și percuție și astfel, de abordare și analizare a unor noi genuri repertoriale.

Motivația de bază în abordarea tematicii de față – fanfara cu solist vocal în contexte artistice, didactice și de progres muzical – este în strânsă legătură cu inovațiile pe care amplificarea sonoră le-a făcut posibile, prin evidențierea vocii umane cântate peste sonoritatea unei fanfare, având ca rezultat un produs artistic de cea mai bună calitate, gustat și apreciat de către public. Anii numeroși în care am reușit să păstrăm rigoarea interpretărilor muzicale pe orice vreme, cu diferite ocazii, a sedimentat convingerea că efortul nostru a fost răsplătit prin aprecierea comunității sau a oficialităților. Ne referim aici la evenimentele festive din săli de concert cum ar fi *Sala de marmură* a Cercului Militar Național sau Teatrul Dramatic Baia Mare, la concertele duminicale de promenadă din parcurile municipale sau la ceremonialele oficiale prilejuite de sărbători naționale, sau aniversări și comemorări de unități militare, instituții reprezentative, fapte istorice sau personalități istorice de seamă.

Înainte de a organiza și începe cercetarea, am desfășurat numeroase vizite în sediul Inspectoratului General al Muzicilor Militare de la București, la secția muzeală din incintă (*Sala de tradiții*), am participat la repetițiile *Muzicii Reprezentative a Ministerului Apărării Naționale*, ale *Muzicii Militare Divizia 4 Infanterie „Gemina” Cluj-Napoca*, ale *Fanfarei Municipale Baia Mare*, sau ale altor fanfare de copii și tineret din Transilvania, am consultat partituri și cataloage de repertorii ale acestor formații, precum și documente scriptice sau *on-line*, referitoare la activitatea lor concertistică. Am vizionat numeroase înregistrări din arhive personale, am discutat cu dirijorii sau membrii ai acestor formații, pentru a realiza o imagine cât mai complexă a acestui fenomen muzical artistic.

Obiectivul principal al tezei de față este legat de caracterul său interdisciplinar, prin abordările particularităților istorice, teoretice, de analize muzicale, didactice, culturale și de progres muzical.

Am prezentat, în această cercetare, istoria muzicii militare de la origini până în zilele noastre, cu precizarea evoluției instrumentelor muzicale, a formațiilor de muzici militare, a personalităților inspectorilor generali ai muzicilor militare, ai șefilor de formații muzicale militare, a compozitorilor români de gen și a instituțiilor care coordonează muzica militară (Inspectoratul General al Muzicilor Militare, Centrul de Instrucții pentru Muzici Militare, școlile de muzici militare etc). Puținele cercetări anterioare cuprind date cel mult până în anul 2012 și se referă în principal la secolul al XX-lea, de aceea, am continuat descrierea acestui tablou viu care se completează cu noi realizări, permanent.

Formațiile de prestigiu prezentate și analizate, sunt repere importante în viața culturală românească, prin concerte și abordări repertoriale de cea mai înaltă ținută. În același timp, prezența lor sonoră și militară la ceremoniale și festivități, relevă măreția unei națiuni române care a reușit să străbată veacurile cu demnitate și sacrificii umane.

Prin realizarea unor analize muzicale temeinice și detaliate, demonstrăm din punct de vedere teoretic-muzical, stilistic și componistic, calitatea lucrărilor muzicale abordate de aceste formații. Repertoriile sunt diverse și adaptate nevoilor concertistice sau structurilor instrumentale existente, fapt care a determinat compozitorii și dirijorii de fanfare, să găsească unele soluții inedite în a aborda lucrări cât mai variate, realizând astfel un progres interpretativ.

Materialele consultate în cercetarea de față sunt reprezentate de sute de partituri, din biblioteca *Muzicii Reprezentative a Ministerului Apărării Naționale* și arhiva *Fanfarei Municipale Baia Mare*. Am vizionat înregistrări ale diferitelor fanfare postare *on-line*, articole și afișe relevante asupra activităților culturale, concertistice și de ceremonial. În toate aceste materiale se evidențiază influența pe care fanfarele o au din perspectivă educativă asupra tinerilor și a publicului larg, precum și a formării de noi tendințe artistice și atragerea de instrumentiști de la vârste fragede.

Metodele de cercetare utilizate în această teză au ca scop principal etalarea calităților actului artistic interpretat de fanfarele cu solist, dovedite în timp prin numeroase concerte și activități specifice.

Am combinat în permanență metode diverse, urmărind dobândirea a cât mai multe informații, pe care le-am organizat armonios în enunțuri convergente ce conțin constatări istorice, stilistice, repertoriale, educaționale, structurale și instrumentale.

În vederea realizării unei imagini de ansamblu, s-a avut în vedere aprecierea progresului cultural și muzical bazat pe activitățile artistice, structurile instrumentale, cerințele repertoriale și contextele sociale. Astfel, au fost prezentate elementele de particularitate care țin de structura formațiilor și importanța alăturării unui solist vocal, prin obținerea unei culori timbrale noi, inedite, de un farmec aparte. Utilizarea amplificării sonore cu ajutorul unor sisteme moderne, a fost prezentată detaliat, pentru o mai bună înțelegere a fenomenului acustic.

Demersul de față a fost organizat în două părți mari, *prima parte*, care se referă la istoria fanfarelor de pe teritoriul românesc, iar a *doua parte* care prezintă numeroase ansambluri de fanfară, în funcție de tipul și activitățile lor, în context actual. Am pornit de la general spre particular, dorind să evidențiem evoluția istorică a muzicii pentru fanfară și a fanfarelor românești de la formarea lor în urmă cu aproape 200 de ani și până în prezent, având ca rezultat peisajul muzical actual din care fac parte ansambluri de orchestre de suflători de renume, care continuă să asigure pepiniera de instrumentiști suflători pentru învățământul preuniversitar sau universitar de profil, precum și pentru filarmonici și orchestre profesionale.

Istoria muzicii românești cuprinde, pe lângă creația compozitorilor români sau existența curentelor artistice sau a instituțiilor muzicale și activitatea orchestrelor de muzică militară, ostășească și patriotică. Aceasta a existat și s-a dezvoltat în strânsă legătură cu Armata Română și evoluția acesteia în timpurile istorice. Ansamblurile de suflători au fost structuri militare încă de la înființarea oștilor române, traversând războaie sau perioade de pace în ultimii aproape 200 de ani. Evoluția structurală și instrumentală a declanșat o evoluție a repertoriului și a genurilor muzicale interpretate.

Prezentarea istoricului, a structurii instrumentale, a repertoriului și a activităților concertistice a formațiilor de suflători și percuție cu solist vocal s-a făcut gradual, de la *fanfara etalon* la nivel național (*Muzica Reprezentativă a Ministerului Apărării Naționale*), până la fanfarele de copii și tineret din Transilvania. Totodată, au fost descrise inclusiv instrumentele de suflat, de percuție și vocea umană.

Prin evidențierea diferitelor tipuri de formații și activități ale acestora, am urmărit nu numai descrierea lor, ci și sublinierea elementelor comune, interconectarea dintre ele, inspirația și susținerea reciprocă, schimbul de repertorii, pepiniera de tineri instrumentiști.

Analiza conținutului muzical și estetic al unor lucrări reprezintă o metodă de bază în evidențierea caracterelor stilistice din repertoriul de gen. Am susținut demersul analitic pe două mari direcții: lucrări din genul specific muzicilor militare (*immuri, marșuri și cântece patriotice*) și lucrări din alte genuri (*clasic, jazz, operă, divertisment*).

Structura tezei urmărește, pornind de la planul istoric al muzicilor militare la planul structural actual al fanfarelor civile, evoluția progresivă a genului prin prezentarea activităților păstrate în memoria colectivă culturală românească, pe diferite paliere: fanfarele militare în activitate, fanfarele civile susținute în comunitate și fanfarele de copii și tineret. Am prezentat fanfare pornind de la formații reprezentative către formații mici, în așa fel încât, fiecare informație să contribuie la înțelegerea unui fenomen specific, aparte, care se află într-un progres și evoluție continuă. Lucrarea finală, având un subiect atât de rar abordat, va putea servi drept reper științific pentru șefii de muzici militare, pentru dirijorii de fanfare civile, pentru membrii instrumentiști și profesori sau muzicieni - interesați de instrumentele de suflat sau percuție.

Astfel, după enunțarea unor **premise** care au stat la baza alegerii temei lucrării, în primul capitol al **primei părți** am prezentat istoricul muzicii de fanfară, pornind de la primele instrumente muzicale la daco-geți și formele de organizare a muzicanților în oștirile române în perioadele medievale (alaiurile domnești sau fanfarele de tip oriental). M-am oprit asupra muzicilor militare românești în secolul nouăsprezece și început de secol douăzeci, amintind momentele de progres și importanța lor în războaiele vremii.

Perioada interbelică este analizată prin prisma existenței formațiilor de muzici militare pe tot cuprinsul țării (România Mare) dar și a unor personalități marcante cum ar fi Egizio Massini. Fiind un dirijor și muzician de geniu, bun militar și strateg, acesta a coordonat toate muzicile militare din funcția de inspector general al muzicilor militare, înființând prima școală pentru instrumentiștii acestor fanfare.

Perioada comunistă, care a urmat celui de-al Doilea Război Mondial (război ce a decimat efectivele fanfarelor) este prezentată într-un subcapitol amplu, evidențiind înflorirea fanfarelor militare în numeroasele garnizoane de pe tot cuprinsul țării, prin conducerea providențială a unor inspectori generali cu viziune și sprijin politic, cum ar fi Dumitru Eremia sau Emilian Ursu. Totodată, se dezvoltă instituțiile de coordonare (Serviciul Muzicilor Militare) și de învățământ de profil, în direcția formării de ofițeri și subofițeri – dirijori și instrumentiști.

Perioada care a urmat după Revoluția Anticomunistă din anul 1989 este prezentată într-un subcapitol, care descrie formele actuale de organizare prin Inspectoratul Muzicilor Militare, regresul de la la 45 de formații la 19 formații în țară, dar și activitățile unor fanfare contemporane de mare prestigiu cum ar fi *Muzica Reprezentativă a Ministerului Apărării Naționale* sau *Muzica Militară a Diviziei 4 Infanterie „Gemina” Cluj*.

În **a doua parte** a tezei am continuat cu partea de cercetare. Investigațiile întreprinse au fost ample, cuprinzând formații și instituții din țară și din București, dirijori, instrumentiști, militari sau muzicieni, pasionați de acest domeniu. Evoluția muzicilor militare se desfășoară și în prezent, în paralel cu numeroase alte formații civile de suflători. Analiza și exemplele extrase din lucrările specifice sau

aranjate pentru fanfară, evidențiază valoarea acestui gen de formații, iar prin adăugarea vocii solistice susținută de o amplificare sonoră adecvată, calitatea actului artistic a crescut.

Am beneficiat de bunăvoința domnului inspector general al Inspectoratului General pentru Muzici Militare și al Centrului de Instruire pentru Muzici Militare, domnul colonel Aurel Gheorghiuță, care a permis atât accesul meu în incintă pentru documentare aprofundată în ceea ce privește istoricul muzicilor militare românești, precum și pentru repetiții alături de *Muzica Reprezentativă a Ministerului Apărării Naționale*, în vederea participării la Concursul Național de Creație pentru Muzică de Fanfară „Iosif Ivanovici” în anii 2022 și 2023.

În total, am cercetat două fanfare militare reprezentative (*Muzica Reprezentativă a Ministerului Apărării Naționale*, *Muzica Militară a Diviziei 4 Infanterie*, „*Gemina*” Cluj Napoca), o fanfară civilă profesionistă (*Fanfara Municipală Baia Mare*) și 11 fanfare de copii și tineret. Am cercetat partituri, am ascultat înregistrări ale acestora și am cunoscut instrumentiștii și dirijorii lor. În toate aceste formații, am constatat cu bucurie un liant comun: dragostea și pasiunea pentru muzică și instrumente muzicale, bucuria de a cânta împreună în fața publicului și de a face parte dintr-un ansamblu muzical.

În **al doilea capitol**, am realizat o prezentare amplă a orchestrei naționale semi-simfonice, *Muzica Reprezentativă a Ministerului Apărării Naționale* și anume: istoric, activitatea artistică, structura orchestrei și organigrama, festivalurile naționale și internaționale la care aceasta a participat, activitățile de protocol și garnizoană, instituțiile educaționale școlare (cu reperele istorice și specifice), repertoriul de gen și analiza de partituri. De asemenea, tot în acest capitol am integrat și structura fanfarei și am descris instrumentele fanfarei. Am evidențiat activitățile artistice sau de protocol cu soliști vocali și am inserat numeroase mărturii vizuale (poze).

Cercetarea propriu-zisă din partea a doua a lucrării, relevă cea mai prestigioasă formație de gen din țară: *Muzica Reprezentativă a Ministerului Apărării Naționale*. Încă de la înființarea ei, pe parcursul celor aproximativ șapte decenii de existență, a fost etalonul național de calitate pentru toate fanfarele românești, militare sau civile. Abordarea repertorială valoroasă, concertele susținute în cele mai elevate locații din punct de vedere cultural (Ateneul Român, Cercul Militar Central București, Opera Română București, Opera Română Cluj-Napoca, filarmonici și teatre), participarea la festivaluri și concursuri internaționale, toate acestea sunt mărturii evidente ale nivelului profesional și artistic de excepție ale acestei orchestre, reprezentative la nivel internațional. Adăugarea soliștilor vocali sau instrumentali cu diferite ocazii, a făcut posibilă abordarea repertorială spre genuri vocal-instrumentale, atrăgând astfel publicul și aprecieri elogioase. Prin munca tenace a inspectorului general al muzicilor militare, domnul colonel Aurel Gheorghiuță, dar și prin abnegația dirijorilor din subordine (Marius Șerbănescu, Metea Daniel și Gianin Picu) și a instrumentiștilor, *Muzica Reprezentativă a Ministerului Apărării Naționale* rămâne un simbol în viața culturală românească. Analiza muzicologică amplă realizată asupra celor zece lucrări

reprezentative de gen alese (*immuri, marșuri și cântece patriotice*), dovedește calitatea deosebită componistică a acestora, precum și profesionalismul instrumental și dirijoral necesar, în interpretarea lor.

Instituțiile care susțineau învățământul muzical militar și fanfarele militare din țară, au cunoscut perioade de dezvoltare amplă (perioada interbelică și perioada comunistă), sau perioade de recesiune (după Războiul de Independență de la 1877 și după Revoluția Anticomunistă de la 1989). Inspectoratul General al Muzicilor Militare, Școala pentru Muzici Militare, Centrul de Instruire pentru Muzici Militare reprezintă baza fanfarelor din țară, prin instrumentiștii care, o dată lăsați la vatră, au înființat și coordonat fanfarele civile.

Perioadele de pace au făcut posibilă abordarea repertoriilor din alte genuri muzicale (*valsuri, polci, potpuriuri, arii, duete* sau coruri din *opere, lucrări simfonice*), adaptate la specificul și registrele instrumentelor de suflat. Astfel, numărul compozitorilor care s-au aplecat asupra repertoriului de gen a crescut, de asemenea dirijorii și șefii de muzici militare au putut organiza spectacole festive cu repertoriu clasic, demonstrându-și valoarea în fața publicului larg. Culoarea timbrală specifică alăturilor și lemnurilor din fanfare, a fost completată de culoarea timbrală a vocii umane, prin cor sau soliști, fapt care a apropiat muzica militară de marile scene muzicale românești, din perioada interbelică și până în prezent.

În cadrul Inspectoratului General al Muzicilor Militare se află numeroase dovezi ale profesionalismului acestei arme militare, de la o bibliotecă care cuprinde peste 4000 de partituri de gen, până la partea muzeală din *Sala de tradiții*, care conține vestigii istorice: baghete dirijorale, instrumente, discuri, tambururi, poze și imagini relevante, distincții și diplome, steaguri și stindarde ale muzicilor militare etc. De asemenea, această instituție găzduiește *Studioul de concerte „Dumitru Eremia”*, leagănul formației reprezentative la nivel național, studio în care au loc repetiții, concerte, convocări, festivaluri sau concursuri.

Am constatat o preocupare continuă pentru ridicarea nivelului tehnic și interpretativ al acestei formații de suflători, prin participarea în cadrul Studioului de Concerte al Radiodifuziunii și a Ateneului Român, la concerte în programul cărora au figurat lucrări ale unor mari compozitori universali și români. Acest efort de a aborda și de a prezenta publicului un repertoriu care să cuprindă și mari clasici ai genului muzical, urmărea încadrarea acestei formații alături de orchestrele simfonice. Remarcăm numărul impresionant de concerte ale *Muzicii Reprezentative a Ministerului Apărării Naționale* de la Studioul Radiodifuziunii Române, a Ateneului Român, a Cercului Militar Național sau a numeroaselor Filarmonici din întreaga țară începând cu anul 1962 și până în prezent.

Școala Militară de Muzică a fost înființată de către Egizzio Massini în anul 1936. Instituția a purtat denumirea de Școala Militară de Muzică „Jacob Mureșianu” începând cu 1990. După schimbări de structură succesive, în prezent, învățământul muzical militar se desfășoară în cadrul Centrului de Instruire a Muzicilor Militare, care și-a intensificat eforturile de atragere a tinerilor înspre această profesie, prin

contacte directe cu mediul preuniversitar, cu opinia publică și *mass-media*, prin activități realizate de către Serviciul Muzicilor Militare.

Activitățile de protocol și garnizoană cuprind paradele de la Arcul de Triumf, Arenele Romane sau în Piața Aviatorilor. Acestea erau activități ample, susținute cu sute de instrumentiști și coriști; ele se desfășurau cu ocazia tuturor ceremonialelor militare și oficiale.

Orchestra a participat la numeroase festivaluri internaționale în țară sau în străinătate, în două perioade: în perioada 1971-1989 și după 1990. Festivaluri naționale cu specific de fanfară au avut loc în mai multe orașe din țară, cum ar fi București, Brăila, Galați, Timișoara etc. Concursul Național de Creație al Muzicilor Militare „IOSIF IVANOVICI”, de la București (Ediția a XVII-a, mai 2023) și Festivalul Internațional al Muzicilor Militare de la Brăila (Ediția a XV-a, 2022) sunt festivalurile organizate la care *Muzica Reprezentativă a Ministerului Apărării Naționale* a fost nelipsită.

De la înființare și până în prezent, repertoriul *Muzicii Reprezentative a Ministerului Apărării Naționale* a inclus peste 4000 de lucrări muzicale: *marșuri, cântece patriotice și ostășești, prelucrări de cântece și jocuri populare, potpuriuri, fantezii, rapsodii, suite, uverturi, poeme simfonice și simfonii, jazz*, din care a fost alcătuit repertoriul de concert. Compozitorii abordați au fost atât români cât și străini.

Am prezentat organigrama formației din prezent, pe toate compartimentele.

În următorul subcapitol, am descris fanfara, ca tip de formație instrumentală. Fanfara este un *ansamblu muzical* alcătuit din instrumente de suflat și instrumente de percuție. Structura este în așa manieră alcătuită, pentru a putea acoperi cerințele de ambitus (similar orchestrei simfonice), cu întindere de la sopran la bas, respectând echilibrat partidele de instrumente.

Cercetarea abordează în **al treilea capitol** o formație civilă, *Fanfara Municipală Baia Mare* – structură menținută de comunitate prin Consiliul Local. Sunt descrise istoricul, structura instrumentală, organigrama și activitatea artistică. Am evidențiat activitatea concertistică și repertoriul fanfarei - muzica de ceremonial și muzica de promenadă. Tot aici am detaliat într-un subcapitol distinct, contextul alăturării vocii umane ca solist, prin folosirea amplificării, având ca rezultat concerte și produse artistice valoroase. Am descris și analizat personalitatea interpretului vocal, mediul concertistic, publicul. *Fanfara Municipală Baia Mare*, în cei 20 de ani de existență, a ajuns la performanța de a susține concerte în stagiune anuală în fața publicului baimărean (și nu numai), datorită consecvenței în a păstra calitatea sonoră și interpretativă a tuturor evenimentelor la care participă. Paradele, ceremonialele militare sau civile, concertele duminicale sau festivalurile la care a participat, au sedimentat în conștiința colectivă faptul că această formație este reprezentativă pentru viața culturală din nord-vestul țării, acolo unde nu există operă sau filarmonică. Toate acestea au fost posibile prin abordări repertoriale diverse, prin adaptarea la orice condiții de evoluție artistică, prin constanță și mai ales, prin adăugarea solistului vocal care a facilitat înțelegerea discursului muzical de către publicul neavizat. Prezența solistului vocal în fața

fanfarei a părut o alegere inedită, dar inspirată. Repertoriul s-a diversificat spre genuri diverse, care a atras public de toate vârstele din toate mediile sociale. Menținerea și susținerea financiară și logistică a acestei formații de către autoritățile locale, este încă o dovadă asupra relevanței și necesității existenței sale.

Ca **solist**, am răspuns solicitărilor repertoriale propuse de dirijorul Florian Mătășaru. Acesta a dorit să abordeze un repertoriu variat, care să vină în întâmpinarea tuturor gusturilor celor care ne ascultă. Am adaptat timbrul vocii mele de soprană lirico-lejeră pentru a respecta genul sau stilul, totodată am adus sensibilitate, accesibilitate, fără a denatura scriitura muzicală sau a mă depărta de stil și gen.

Am analizat zece lucrări din diferite genuri muzicale, lucrări din repertoriul *Fanfarei Municipale Baia Mare*. Prin argumentele muzicologice aprofundate, am arătat faptul că aranjamentul pentru formația de fanfară cu solist este valoros și în context teoretic și componistic. Adaptările instrumentale nu au umbrit cu nimic stilul interpretativ al unor lucrări cunoscute, în fața ascultătorilor. Pentru a întări demersul nostru, am adăugat și analize stilistice asupra unor lucrări din diferite genuri muzicale *civile*, adaptate cu mare succes pentru fanfară și solist vocal. Am adus concluzii prin subcapitolul numit *Considerații interpretative*.

Capitolul patru subliniază reperele didactice ale muzicii de fanfară cu solist vocal, prin **fanfarele pentru copii**. Astfel, am subliniat implementarea instrumentelor muzicale ca modele de educație în învățământul românesc și am prezentat fanfara - ca model de școală comunitară. Pentru a aduce elemente concrete în cercetare, am descris și analizat fanfare de copii și tineret din numeroase regiuni ale țării: Maramureș, Satu Mare, Mureș, Bistrița-Năsăud și Arad. Un subcapitol aparte prezintă fanfarele de copii și tineret la cultul neoprotestant (baptist și penticostal), care există de ani buni în peisajul comunităților lor. Acestea sunt: *Fanfara Bisericii Maranata, Baia Mare, Maramureș; Fanfara Bisericii Penticostale Betel Halmeu, Satu Mare; Fanfara Bisericii Penticostale Betel Sârbi (Fărcașa), Maramureș; Fanfara Bisericii Penticostale nr. 1 Dej, Cluj; Fanfara Bisericii Penticostale nr. 1 Cluj-Napoca, Cluj; Fanfara Bisericii Creștine Baptiste Seleuș, Arad*.

Cele unsprezece fanfare pentru copii și tineret prezentate în această lucrare, sunt dovada vie a *viitorului în formare*, a fanfarelor profesioniste. Personalitățile didactice reprezentate de dirijorii acestor fanfare tinere, sunt motorul și modelul de urmat al acestora. Susținerea studiului instrumental și teoretic-muzical, abordările repertoriale și interpretative, atragerea și menținerea membrilor în formațiile de suflători, formarea unei entități de grup cu un etos aparte, toate acestea sunt provocări și deziderate ale dirijorilor și mentorilor micilor fanfare. Rezultatele educative nu au întârziat să apară, iar activitatea bogată concertistică și artistică, participarea la evenimente regionale, naționale sau internaționale (festivaluri, concursuri, tabere, schimburi de experiență, cursuri de vară), stau mărturie asupra importanței educaționale a integrării unui copil / tânăr în formațiile muzicale. Aceste fanfare au înțeles faptul că asocierea fanfarei cu vocea cântată aduce beneficii ample repertoriale și artistice, de aceea au invitat

soliști vocali în numeroase evenimente culturale (și eu am evoluat ca soprană cu unele dintre aceste fanfare). Schimbările comportamentale și formarea unor aptitudini artistice la copii și tineri, are ca rezultat evident pe termen lung, o societate elevată, cultă, cu deschidere spre valori naționale și umane înalte.

Chestionarele aplicate unui număr de 183 de tineri instrumentiști, demonstrează importanța educației artistice prin studiul unui instrument muzical, apetența pentru învățare și dorința de a se dezvolta personal. Tinerii au conștiința valorizării proprii prin aderarea la grupuri cu valori comune atestate în comunitate. Utilizarea timpului liber prin activități extrașcolare apreciate de părinți și profesori și care aduc satisfacție individuală și de grup, devine atractivă.

Continuitatea în timp prin studiu, sau încurajările părinților care și ei, la rândul lor au făcut parte din fanfară pe când erau copii, sunt elemente reale întâlnite la toate aceste fanfare. Tinerii nu se desprind de formație o dată cu trecerea timpului, adesea devenind mentori pentru cei mai mici. Alegerea profesiei în viață se cultivă și în aceste fanfare, mulți instrumentiști devenind absolvenți de studii superioare în domeniul muzical, fiind astfel continuatorii unei tradiții de sute de ani.

Concluziile și contribuțiile personale sunt integrate în **capitolul cinci**, în care am descris avantajele educației muzicale comunitare prin muzica de fanfară. Într-un subcapitol distinct am prezentat interviuri luate dirijorilor de fanfară contemporani, care și-au închinat viața acestor orchestre de suflători și care au fost motorul progreselor din domeniu.

Repererele pentru viitor sunt deziderate care se desprind din toată această cercetare complexă, cuprinzând așteptări și planuri ale cercetătorului și ale celor care desfășoară o activitate complexă în fanfarele românești alături de soliștii vocali.

Activitatea unor personalități dirijorale contemporane, marcante pentru activitatea fanfarelor românești, demonstrează, prin propriile lor destine, influența de netăgăduit a fanfarelor românești în viața culturală națională. Pregătirea temeinică, viziunea artistică și dirijorală, competențele componistice, calitățile și farmecul personal, leadership-ul strategic și managementul muzical și de grup, toate acestea sunt elemente comune ale dirijorilor abordați. Am prezentat interviuri ale celor mai remarcabili dirijori, personalități muzicale sub bagheta cărora și eu am evoluat ca solist. Am evidențiat succesele și efortul profesional și personal al acestora, în conducerea și coordonarea fanfarelor lor.

Lucrarea este însoțită de numeroase imagini, exemple muzicale, Bibliografie, Webografie și Anexa care cuprinde un tabel centralizator cu toate fanfarele din România.